

ปัจจัยที่มีผลต่อการผ่านการประเมินรับรองมาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชน เขต 4

วิไลลักษณ์ โกมลจันทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหารสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจัยที่มีผลต่อการผ่านการประเมินรับรองมาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชน เขต 4 (FACTORS AFFECTING THE PASSING OF PRIMARY HEALTH CARE UNIT STANDARD EVALUATION AND QUALITY ASSURANCE IN REGION 4)

วิไลลักษณ์ โกมลจันทร์ 4836560 PPH/M

วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหารสาธารณสุข

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ปิยธิดา ตรีเดช, ศ.ด., วังเดือน ปั่นดี, ศ.ด., ถวัลย์ พบลาภ, ศก.ด.

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจ ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินปัจจัยที่มีผลต่อการผ่านการประเมินรับรองมาตรฐานของศูนย์สุขภาพชุมชน เขต 4 และหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานของศูนย์สุขภาพชุมชน ทรัพยากรการบริหาร กระบวนการบริหารจัดการและการได้รับการสนับสนุนทางเทคนิควิชาการกับผลการผ่านการประเมินรับรองมาตรฐานของศูนย์สุขภาพชุมชน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จำนวน 319 คน วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไคสแควร์ และวิเคราะห์ความแตกต่างของตัวแปร (t-test)

ผลการวิจัย พบว่า ศูนย์สุขภาพชุมชน เขต 4 ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมินรับรองมาตรฐาน ร้อยละ 75.9 โดยคะแนนผ่านเกณฑ์การประเมินทุกข้อ 2 ด้าน คือ ด้านบริหารและด้านวิชาการ ส่วนด้านบริการมีข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์คือ เรื่องการใช้แฟ้มชุมชน เรื่องที่สุขภาพสามารถเชื่อมโยงข้อมูลการเจ็บป่วยผู้มารับบริการ และเรื่องการมีบริการการแพทย์แผนไทย/การแพทย์ทางเลือก ขณะที่หัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนมีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานของศูนย์สุขภาพชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยมีกระบวนการบริหารจัดการรายด้านและภาพรวมอยู่ในระดับสูง ทรัพยากรการบริหารด้านบุคลากร มีปัญหาเรื่องจำนวนเจ้าหน้าที่เมื่อเทียบกับปริมาณงานมีไม่เพียงพอ การหมุนเวียนของเจ้าหน้าที่จากคู่สัญญาบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิ (Contracting Unit for Primary care = CUP) มาปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชน และปัญหาความไม่เพียงพอของด้านการเงินด้านวัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะ ขณะที่ได้รับการสนับสนุนทางเทคนิควิชาการอยู่ในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า กระบวนการบริหารในภาพรวมและด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการควบคุม มีความสัมพันธ์กับผลการประเมินรับรองมาตรฐานของศูนย์สุขภาพชุมชนด้านวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) ในส่วนของความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานของศูนย์สุขภาพชุมชน ทรัพยากรการบริหารและการได้รับการสนับสนุนทางเทคนิควิชาการ ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการประเมินรับรองมาตรฐานของศูนย์สุขภาพชุมชน

ข้อเสนอแนะ เพื่อแก้ไขความไม่เพียงพอของเจ้าหน้าที่ในศูนย์สุขภาพชุมชน ควรมีการพัฒนาทักษะด้านการบริหารงาน เน้นการวางแผนในการจัดสรรทรัพยากรการบริหาร การอำนวยความสะดวกและการควบคุม โดยให้ศูนย์สุขภาพชุมชนมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้มีการใช้แฟ้มชุมชน และจัดให้มีการแพทย์แผนไทย/การแพทย์ทางเลือกในศูนย์สุขภาพชุมชนหรือในชุมชน

คำสำคัญ: มาตรฐาน / ศูนย์สุขภาพชุมชน

FACTORS AFFECTING THE PASSING OF PRIMARY HEALTH CARE UNIT STANDARD EVALUATION AND QUALITY ASSURANCE IN REGION 4

WILAILUK KOMONJAN 4836560 PPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN HEALTH ADMINISTRATION

THESIS ADVISORS: PIYATHIDA TRIDECH, Dr.P.H., WONGDUAN PANDEE, Dr.P.H., THAWAL POBLAP, Ph.D.

ABSTRACT

The objectives of this survey research were to evaluate factors affecting the passing of primary health care unit (PCU) standard evaluations and quality assurance in Region 4 and to find out the correlation between knowledge on primary health unit standards, management resources, management procedure and technical support, and the passing of PCU standard evaluations and quality assurance. The data collection was done by way of questionnaire answered by 319 PCU leaders. The data analysis included frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, Chi-square and t-test analysis.

The results of the study showed that about 75.9% of PCUs in Region 4, overall, passed the evaluation and quality assurance criteria on every item in 2 main aspects: management and academics. In the part of service aspect, the unqualified issues dealt with the use of community files, connection of service receivers' illness information by the health team and provision of Thai traditional and alternative medicine services. The results also showed that the PCU leaders had strong knowledge about the PCU standard. In addition, the management procedure, both in each aspect and overall, was performed to a high standard. However, in the part of personnel management resources, there were some problems regarding the inadequate number of personnel when compared with the workload, allocation of Contracting Unit for Primary Care (CUP) officials to work in PCUs and shortages of finance, materials/ equipment and vehicles. But, PCUs have been given technical support strongly. After the correlation analysis, it showed that the overall management procedure and the management procedure in terms of administration and control related to the academic outcome of PCU standard evaluation and quality assurance significantly at a statistic test level (p -value <0.05). With respect to knowledge about PCU standards, management resources and technical support, they did not have any correlation with the PCU standard evaluation and quality assurance.

Suggestions from the study were, in order to remedy the shortage of PCU officers, there should be development of management skills by emphasizing planning in the allocation of management resources, administration and control. The PCUs should also be encouraged to be involved in the use of community files. Moreover, Thai traditional and alternative medicine services should be provided in the PCU or communities.

KEY WORDS: STANDARD / PRIMARY CARE UNIT

133 pp.